

Tegevusjuhendaja baaskoolituse õppekava

Õppekavarühm

Sotsiaaltöö ja nõustamine

Tegevusjuhendajate koolitus

I moodul „Üldalused – psüühilise erivajadusega inimene ja hoolekandeteenused“

II moodul „Põhiained – erihoolekandeteenuseid tarbivad sihtrühmad“

III moodul „Põhioskused – klienditöö alused“

IV moodul „Spetsiifilised oskused klienditöös“

Lõputöö koostamine

Koolituse maht

260 akadeemilist tundi

Sihtrühm

Erialase kvalifikatsioonita, madala või aegunud erialase kvalifikatsiooniga erihoolekande- ja rehabilitatsiooniteenust osutavate asutuste töötajad, kes soovivad tegevusjuhendajana tööd alustada. Samuti võivad õppida omastehooldajad või koolitusest motiveeritud huvilised, kellel puudub tegevusjuhendaja koolituse väljaõpe.

Õppe alustamise nõuded

Keskharidus. Kasuks tuleb eelnev töökogemus erihoolekande- ja/või rehabilitatsiooniteenuseid pakkavas asutuses.

Õpiväljundid

I Mooduli läbinu:

- orienteerub erihoolekandeteenustes,
- teab erihoolekande valdkonda reguleerivat seadusandlust,

- kasutab kaasaegseid suhtumismudeleid,
- teab eetilise käitumise põhimõtteid töötades erivajadustega isikutega,
- tunneb vajadusi elukaare erinevatel etappidel ning kasutab neid teadmisi klienditöös,
- osaleb meeskonnatöös.

II Mooduli läbinu:

- eristab erihoolekandeteenuseid tarbivaid sihtrühmi,
- tunneb diagnoosidega kaasnevaid sümptomeid, prognoose,
- loob toetava keskkonna erinevatele sihtrühmadele,
- teab inimese füüsilise, kognitiivse ja sotsiaal-emotsionaalse arengu etappe,
- kasutab erinevaid juhendamisevõtteid lähtuvalt isiku arengutasemest,
- kujundab teenust saava isiku päeva lähtuvalt tegevuste erinevast eesmärgist,
- valib teenust saavatele isikutele olulisi ja tema tegevusvõimet toetavaid ning arendavaid tegevusi,
- teab ravimite manustamise viise ja enamtarvitatavaid ravimeid,
- märkab ravimi kõrvalmõjust tingitud terviseprobleeme,
- määrab teenust saava isiku kommunikatsioonitaset,
- teab suhtlemise põhiprotsesse,
- toetab teenust saavat isikut suhtlemispiirangute korral,
- teab kommunikatsioonibarjääre ja suhtlemispiiranguid.

III Mooduli läbinu:

- analüüsib tegevust ning kasutab analüüsitud tegevusi klienditöös,
- hindab psüühikahäirega isiku inimese tegevusvõimet,
- tunneb ära stressiilmingud iseendal ja teab stressijuhtimise viise,
- dokumenteerib hindamistulemusi,
- kasutab erinevaid klienditöö meetodeid ja juhendamise võtteid,
- kasutab peamisi igapäevaseid hooldusvõtteid,
- koostab tegevusplaani,
- korraldab tegevusplaani alusel klienditööd,
- tunneb terviseseisundi muutusi,
- kasutab esmaabivõtteid.

IV Mooduli läbinu:

- planeerib ja juhendab tegevuslikke rühmi,
- hindab rühmakorra tulemuslikkust,
- lahendab esilekerkivaid probleeme rühmatöös,
- selgitab välja teenust saava isiku probleemse käitumise põhjused ja eesmärgid,
- kasutab erinevaid juhendamisevõtteid käitumise muutmiseks,
- hindab teenust saava isiku seksuaalarengut,
- tunneb ära ja juhendab teenust saava isiku seksuaalkäitumist,
- tunneb ära väärkohtlemise ilminguid ja lõpetab väärkohtlemise koheselt,
- kasutab peamisi strateegiaid töös ohvri ja toimepanijaga,
- kasutab loovaid tegevusi klienditöös.

Õpiväljundite seos kutsestandardiga ja õppekava koostamise alused

Sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna spetsialist tase 4

B.2.1 Kliendi sotsiaalsete oskuste arendamine

B.2.2 Kliendi tegevusvõime arendamine, säilitamine ja toetamine

B.2.3 Kliendi juhendamine ja toetamine igapäevaelu toimingutes

Sotsiaalhoolekande seaduse § 86 lõike 7 alusel kehtestatud Sotsiaalkaitseministri 21.12.2015 määrus nr 71 „Tegevusjuhendajate koolituse ja täienduskoolituste kavade, koolituse täpsustatud mahtude ja sisu, praktilise väljaõppe läbimise ja lõputöö koostamise kohustuse ning õppe lõpetamise tingimuste kehtestamine“

Koolituse maht

I Moodul

Koolituse kogumaht akadeemilistes tundides: 34

Kontaktõppe maht akadeemilistes tundides: 34

sh auditoorse töö maht akadeemilistes tundides: (õpe loengu, seminari, õppetunni või koolis määratud muus vormis) 32

sh praktilise töö maht akadeemilistes tundides: (õpitud teadmiste ja oskuste rakendamine õppekeskkonnas) 2

Koolitaja poolt tagasisidestatava iseseisva töö maht akadeemilistes tundides: 0

II Moodul

Koolituse kogumaht akadeemilistes tundides: 84

Kontaktõppe maht akadeemilistes tundides: 84

sh auditoorse töö maht akadeemilistes tundides: (õpe loengu, seminari, õppetunni või koolis määratud muus vormis) 56

sh praktilise töö maht akadeemilistes tundides: (õpitud teadmiste ja oskuste rakendamine õppekeskkonnas) 28

Koolitaja poolt tagasisidestatava iseseisva töö maht akadeemilistes tundides: 0

III Moodul

Koolituse kogumaht akadeemilistes tundides: 78

Kontaktõppe maht akadeemilistes tundides: 78

sh auditoorse töö maht akadeemilistes tundides: (õpe loengu, seminari, õppetunni või koolis määratud muus vormis) 48

sh praktilise töö maht akadeemilistes tundides: (õpitud teadmiste ja oskuste rakendamine õppekeskkonnas) 30

Koolitaja poolt tagasisidestatava iseseisva töö maht akadeemilistes tundides: 0

IV Moodul

Koolituse kogumaht akadeemilistes tundides: 64

Kontaktõppe maht akadeemilistes tundides: 64

sh auditoorse töö maht akadeemilistes tundides: (õpe loengu, seminari, õppetunni või koolis määratud muus vormis) 40

sh praktilise töö maht akadeemilistes tundides: (õpitud teadmiste ja oskuste rakendamine õppekeskkonnas) 8

Koolitus lõpeb lõputööga – 16 tundi iseseisva töö koostamiseks

Koolitaja poolt tagasisidestatava iseseisva töö maht akadeemilistes tundides: 0

Õppe sisu

I Moodul

- Auditoorne töö (32 t)
  - o Psüühilise erivajadusega inimeste hoolekanne
  - o Eetika hoolekandes
  - o Arengupsühholoogia alused ja arenguvaldkondade iseärasused puuetega inimestel
  - o Meeskonnatöö alused
- Praktiline töö (2 t)
  - o Inimese arengu etapid, nende tundmine ja oskus kasutada neid klienditöös

- o Meeskonnatöös osalemine
- o Hoiakud ja suhtumine teenust saavatesse isikutesse

II Moodul

- Auditoorne töö (56 t)
  - o Psüühikahäired
  - o Vaimupuue
  - o Liitpuue
  - o Suhtlemise alused ja eripärad suhtlemisel psüühikahäirega inimestega
  - o Tegevusvõime, eesmärgistatud tegevus
- Praktiline töö (28 t)
  - o Erihoolekandeteenuseid tarvivate sihtrühmade eristamine
  - o Diagnoosiga kaasnevad sümptomid
  - o Inimese füüsilise, kognitiivse ja sotsiaal-emotsionaalse arengu etapid
  - o Ravimite manustamise viisid ja enamtarvitatavad ravimid
  - o Toetav tegevuskeskkond erinevatele sihtrühmadele
  - o Suhtlemispiirangule vastav kommunikatsiooniviis

III Moodul

- Auditoorne töö (48 t)
  - o Tegevusjuhendaja töövaldkond ja rollid
  - o Tegevuse analüüs ja kohandamine
  - o Tegevusvõime hindamine
  - o Klienditöö meetodid
  - o Peamised töövõtted igapäevases hoolduses
  - o Tegevusplaani koostamine
  - o Terviseseisundi jälgimine ja ravimiõpetuse alused
  - o esmaabi koolitus (moodustab 16 t auditoorsest tööst)
- Praktiline töö (30 t)
  - o Tegevuse analüüs ja kohandamine
  - o Tegevusvõime hindamine
  - o Dokumenteerimine
  - o Hooldusvõtted

- o Klienditöö meetodid
- o Käitumine kriisiolukorras ja esmaabi

IV Moodul

- Auditoorne töö (40 t)
  - o Rühmatöö klienditöös
  - o Probleemse käitumise juhtimine
  - o Seksuaalsus ja seksuaalkasvatus
  - o Teraapilised ja arendavad tegevused klienditöös
- Praktiline töö (24 t)
  - o Probleemse käitumise juhendamisevõtted
  - o Seksuaalarengu etapid, seksuaalkäitumine ja seksuaalsele arengule vastavad juhendamisevõtted
  - o Loovad tegevused klienditöös
  - o Tegevusplaani koostamine teenust saavale isikule (iseseisev töö – lõputöö – 16 t)

Õppekeskkonna kirjeldus

Viljandis, Tartu 15a ning **Valgas**, Vabaduse 26-214 (Müllersoni Ärimaja)

Õppijatel on kasutada individuaalsed lauad, tool, pabertahvel, projektor, arvuti, ruumis on riidenagi, sund- ja loomulik ventilatsioon. Kohvipausid sisalduvad koolituse hinnas.

Saab teha ka sisekoolitusena (asutustes kohapeal), kui selleks on soovi. **TULEME KOHALE!**

Nõuded õppe lõpetamiseks, sh hindamismeetodid ja –kriteeriumid

Õpingute lõpetamiseks on vajalik osaleda kontaktõppes vähemalt 70%, sooritada test, praktiline töö, esitada ja kaitsta lõputöö. Mitteeristav hindamine. Koolituse kõigi nelja mooduli läbimisel väljastatakse osalejatele tegevusjuhendajate koolituse tunnistus, sisaldades infot ka esmaabi koolituse läbimise kohta. Tõend väljastatakse juhul kui õpitulemusi ei saavutatud, kuid õppija võttis osa õppetööst. Tõend väljastatakse vastavalt osaletud kontakttundide arvule, kuid mitte juhul, kui õppija osales vähem kui 70% tundidest.

I Moodul

Hindamismeetod – Test. Hindamiskriteeriumid:

Positiivseks soorituseks on vaja vähemalt 80% õigeid vastuseid.

Test hõlmab: erihoolekandeteenuste tundmist, erihoolekandega seotud seadusandluse tundmist, sh teenust saavate isikute õigused, arenguetappide tundmist ja oskust kasutada neid teadmisi klienditöös, suhtumist teenust saavatesse isikutesse, oskust teha meeskonnatööd.

Hindamise meetod - Praktiline töö. Hindamiskriteeriumid:

Lähtuvalt situatsioonülesandest: kirjeldab erinevaid suhtlemisolukordi

konflikt ja reageerimine vastavalt olukorrale erinevaid alternatiivkommunikatsiooni võimalused.

II Moodul

Hindamise meetod – Test. Hindamiskriteeriumid:

Positiivseks soorituseks on vaja vähemalt 80% õigeid vastuseid.

Test hõlmab:

- oskust ära tunda ja eristada sihtrühmi, nende vajadusi,
- oskust juhendada inimesi vastavalt nende arengutasemele,
- oskust luua toetav keskkond erinevatele sihtrühmadele,
- oskust valida suhtlemispiirangule vastav kommunikatsiooniviis.

Hindamise meetod - Praktiline töö. Hindamiskriteeriumid:

Lähtuvalt situatsioonülesandest:

- hindab regulaarselt kliendi sensomotoorseid, kognitiivseid ja psühhosotsiaalseid tegevuseeldusi
- analüüsib kliendi tegevusvõime taset, kohandab keskkonna tegevusteks sobivaks,
- koostades kliendi vajadustele vastava päevakava,
- selgitab välja abivahendi vajaduse lähtuvalt tegevusvõimest.

III Moodul

Hindamise meetod – Test. Hindamiskriteeriumid: Positiivseks soorituseks on vaja vähemalt 80% õigeid vastuseid.

Test hõlmab:

- tegevuse analüüs ja kohandamine,
- tegevusvõime hindamine,
- dokumenteerimine,
- hooldusvõtted ja klienditöö meetodid,
- tegutsemine kriisiolukorras ja esmaabi.

Hindamise meetod - Praktiline töö. Hindamiskriteeriumid:

Lähtuvalt situatsioonülesandest:

- kliendi päeva- ja/või nädalaplaani koostamine,
- tervise seisundi jälgimine,
- raviskeem ja selle järgmine,
- igapäeva hoolduse korraldamine.

IV Moodul

Hindamise meetod – Test. Hindamiskriteeriumid: Positiivseks soorituseks on vaja vähemalt 80% õigeid vastuseid.

Test hõlmab:

- rühmakorra planeerimist ja läbiviimist
- probleemse käitumise põhjuste ja eesmärgi väljaselgitamist
- seksuaalse käitumise äratundmist ja seksuaalsele arengule vastavate juhendamisevõtete valikut
- loovtegevuste rakendamist klienditöös.

Hindamise meetod - Praktiline töö. Hindamiskriteeriumid:

Lähtuvalt situatsioonülesandest:

- Planeerib ja viib läbi rühmakorra
- Probleemse käitumise põhjused
- Sobivad vabaajategevused

Lõputöö 1) Tegevusplaani koostamine teenust saavale isikule (kirjalikus vormis)

Tegevusplan koosneb järgmistest komponentidest:

- teenust saava isiku vaatlusraport,
- rehabilitatsiooniplaanis kirjeldatud üldeesmärkide loetelu,
- alaeesmärgid,
- kokkulepped, tegevused alaeesmärkide saavutamiseks,
- tulemuste hindamine.

2) Lõputöö kaitsmine (suulises vormis)

Õppematerjalid

Kutsestandard. Sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna spetsialist, tase 4

<https://www.kutseregister.ee/ctrl/et/Standardid/vaata/10722091>

01.01.2020

Tegevusjuhendaja kutse andmise kord. Eesti Sotsiaaltöö Assotsiatsioon.

<http://www.eswa.ee/index.php?picfile=1319> 13.08.2015.

Tegevusjuhendaja käsiraamat. Koostajad: Ain Klaassen, Anne Tiko, Külli Mäe, Maarja Kraiss, Monika Salumaa, Piret Kokk, Sirje Agan, Tiina Arandi, Urve Tõnisson, Ülar Uusküla. Toimetajad: Anu Rahu, Merike Otepalu. Valminud Tervise Arengu Instituudi tellimusel. Tallinn, 2010.

https://intra.tai.ee/images/prints/documents/130156046355_Tegevusjuhendaja_kasiraamat_est.pdf 28.08.2015.

Koolitajad

Kaja Tamsar

1972 lõpetasin Alatskivi Keskkooli, samal aastal astusin Tartu Meditsiinikooli õppima velskri erialal, mille lõpetasin 1975.a. cum laude. Töötasin velskripunkti juhatajana 23 aastat. Läbisin mitmeid täiendkoolitusi ning mulle omistati kõrgema järgu velskri tiitel. Armastasin oma tööd väga, kuid ajad muutusid, velskripunktid kaotati ning otsustasin õppida uue eriala. 1987-1993 õppisin Tartu Ülikoolis logopeed-eripedagoogiks. 1998.aastast oman vanemõpetaja kutset. Logopeedina oman 7.taset. Aastatel 2012-2017 koolitasin tegevusjuhendajaid mitmetes Eestimaa linnades olles lektoriks ning lõputööde juhendajaks ligikaudu 100-le õppurile. Olen töötanud igas vanuses erivajadustega inimestega, sealhulgas ka hooldekodus. Olen töötanud ka lasteaias liitpuudega laste rühmas. Käesoleval ajal töötan nii koolis kui ka lasteaias ning aitan ka täiskasvanuid kõne ja eneseväljendusoskuste arendamisel. Kuulun logopeedide ühingusse, olen osalenud paljudel koolitustel, sealhulgas Taanis ja Saksamaal. Minu töö on väga huvitav, vaheldusrikas ja ka vajalik.

Hille Krusberg

Olen lõpetanud Akadeemia Nord – bakalaureuse kraad psühholoogias (diplom nr LM003731), Tartu Ülikooli usuteaduskonna - magistrikraad religiooniantropoloogia erialal (diplom nr MA 009275), Tallinna Pedagoogika Kooli - lasteaiakasvataja/pedagoogi erialal (diplom nr ET-1 974502). Lisaks Tartu Ülikool Pärnu kolledžis läbinud täiendusõppeprogrammi – Sotsiaalse rehabilitatsiooni protsess (tunnistus nr 04441-15, P2PC.TK.309). Kogu oma teadliku tegevuse olen seostanud psühholoogia ja pedagoogikaga. Oman pikaajalist kogemust rehabilitatsioonimeeskonnas töötamisega (nõustamine, rehabilitatsiooniplaanide koostamine). Aastast 2000-2012 olen töötanud koolis psühholoogina ja psühholoogia õpetajana. Oman pikaajalist koostöökogemust Eesti Töötukassaga. Olen osalenud tööalaste motivatsioonikoolituste ja tööklubide läbiviimiseks õppemappide koostamisel klientidele,

Karjääriplaneerimise õppematerjalide väljatöötamine koolidele ja palju muud. Oman arengupsühholoogiast koolitajana ja töökogemusena täielikult ülevaadet ja praktilisi teadmisi. Samuti täiskasvanutega koolituskogemus olemas.

Ruth Sepp

Lõpetasin Abja Keskkooli 1980 aastal. Samal aastal asusin õppima tollaegsesse Tallinna Pedagoogilise Instituuti koolieelse pedagoogika ja psühholoogia erialale. Lõpetasin õpingud 1985 aastal. Töötasin 7 aastat Pärsti Lasteaed-alkkooli metoodik-vanemkasvatajana. 1992 asusin tööle Karula Koolkodu õppealajuhataja ametikohale. Töötasin Karulas 9 aastat. Vahepeal muutis asutus nimi ja seoses sellega muutus ka ametinimetus – minust sai laste osakonna juhataja. 2001-st aastast töötan põhikohaga MTÜ Päevakeskus Vinger juhataja-vanemtegevusjuhendajana. Päevakeskus Vinger pakub igapäevaelu toetamise ja toetatud elamise teenust psüühilise erivajadustega isikutele. Samal ajal töötasin 5 aastat AS Viljandi Tervisekeskuse rehabilitatsioonimeeskonnas ja hetkel töövõtulepinguga ka Lahmuse Kooli rehabilitatsioonimeeskonnas tegevusterapeudina. Seoses erialatööga olen läbinud hulgaliselt koolitusi, sh Tegevusterapeudi assistendi koolitus, Juhtumikorralduse koolitus, Tegevusterapeudi abivahendikoolitus, Eripedagoogika kursus, Psüühilise erivajadusega inimeste ja lähedastetoetamine, Sissejuhatus perepsühholoogiasse ja pereteraapiasse, „Koostöö ülesehitamine keerulistes kliendisuhetes“, Sotsiaalne rehabilitatsioon ja meeskonnatöö. Käesolevalt õpin Tallinna Tervishoiu Kõrgkoolis tegevusterapia eriala II kursusel. Oman töökogemust erivajadustega laste ja täiskasvanutega 26 aastat.

Kaja Koger

Olen lõpetanud Tallinna Pedagoogikaülikooli ja oman magistrikraadi sotsiaalteadustes. Oman pikaajalist töökogemust rehabilitatsioonimeeskonnas töötamisel (sotsiaalne rehabilitatsioon). Rehabilitatsiooniteenuse klientideks on olnud nii lapsed kui täiskasvanud (kõik sihtrühmad). Kokkupuude erivajadustega laste ja täiskasvanutega on olnud 15 aastat. Eelnevalt olen töötanud pedagoogina üldhariduskoolis aineõpetajana, käesolevalt Järvamaa Kutseõppekeskuses kutseõpetajana (hooldustöötaja, tegevusjuhendaja, kodumajanduse erialad). Täiskasvanute koolitamise kogemus aastast 2007. Läbitud koolitus Andragoogika kutseõpetajale. Käesolevalt õpin Tallinna Tervishoiu Kõrgkoolis tegevusterapia eriala II kursusel.

Leida Daum

Oman rakendusliku kõrgharidusust ja töötan SA Tartu kiirabis ja Valga kiirabis juhtiva õena. Kiirabis olen töötanud alates 2001.aastast. Eelnevalt olen Töötanud Tõrva haiglas õena. Esmaabi koolitaja olen olnud kaks aastat, tunnistuse nr. on: 77/1041 v.a. 30.06.2017, koolitusluba 610HTM.